

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/134/2017
Identifikačné číslo spisu:	4107214350
Dátum vydania rozhodnutia:	29.05.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Oľga Trnková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:4107214350.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v dedičskej veci po poručiťke F. K., rodenej F., narodenej XX. G. XXXX, zomrelej XX. P. XXXX, naposledy bývajúcej vo V., vedenej na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 28 D 427/2007, o dovolaní dedičky F. B., bývajúcej v B., X., zastúpenej Advokátskou kanceláriou Bardač s. r. o., so sídlom v Bratislave, Lovinského 22, v mene a na účet ktorej koná advokát a konateľ Mgr. Róbert Bardač, PhD., proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 29. júla 2014 sp. zn. 8 CoD 10/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra uznesením z 12. decembra 2013 č. k. 28 D 427/2007 - 128 priznal odmenu notárovi JUDr. Milošovi Chválovi, súdnemu komisárovi, so sídlom Zlaté Moravce, Nám. A. Hlinku č. 11 vo výške 313,46 €. Povinnosť zaplatiť túto odmenu notárovi uložil F. B. vo výške 194,34 €, C. K. vo výške 59,55 € a D. K. vo výške 59,55 € a to všetkým do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia. V odôvodnení uviedol, že uznesením Okresného súdu Nitra z 10. decembra 2007 č. k. 28 D 427/2007 - 49 bola určená všeobecná cena majetku poručiťky vo výške 25 375,42 €. Dedičia uzatvorili dohodu o vyporiadaní dedičstva, ktorá neodporovala zákonu a preto ju súd po preskúmaní v súlade s § 175 q ods. 1 písm. c/ OSP a § 482 Občianskeho zákonníka schválil. V súlade s § 12, § 13, § 18 Vyhľadávky č. 31/1993 Z. z. priznal odmenu notárovi, ako súdnemu komisárovi za vykonané úkony v sume 260,90 € plus DPH 19 % v sume 49,57 €, spolu odmenu v sume 310, 48 € a náhradu hotových výdavkov v sume 2,97 €. Teda odmenu v celkovej sume 313,46 €, pričom notárovi priznal DPH 19 % aj zo sumy 310,48 €, počítanej rozpisávaným spôsobom zo všeobecnej ceny majetku poručiťky. S poukazom na § 140 ods. 2 OSP zaviazal súd dedičov na náhradu odmeny notára ako súdneho komisára podľa vzájomného pomeru čistej hodnoty ich dedičských podielov.

2. Na odvolanie dedičov, ktorí namietali priznanie 19 % DPH notárovi, z ktorého dôvodu navrhli zmeniť rozhodnutie súdu prvej inštancie tak, aby priznal odmenu zníženú o DPH, Krajský súd v Nitre uznesením z 29. júla 2014 sp. zn. 8 CoD 10/2014 napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne

správne. V odôvodnení poukázal na doterajšie rozhodnutia prvoinštančného a odvolacieho súdu v predmetnej veci. Vychádzajúc zo skutočnosti, že notár je platcom DPH mal odvolací súd za to, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne a plne zodpovedá právne záväznému názoru odvolacieho súdu z rozhodnutia sp. zn. 8 CoD 4/2012 - 115 z 27. júna 2012 (§ 226 OSP), ktorý názor odvolací súd ani v tomto odvolacom konaní nemení a na ktorý preto poukázal.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie dedička F. B.. Navrhla, aby dovolací súd uznesenia súdov oboch inštancií zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzovala z § 237 písm. f/ a g/ OSP, pričom zastávala názor, že krajský súd sa pri vydávaní rozhodnutia dopustil hneď dvoch pochybení a to, že jej svojím postupom odňal možnosť konať pred súdom a súčasne bol krajský súd nesprávne obsadený. Pokiaľ ide o nesprávne obsadenie krajského súdu, podľa jej názoru v danom prípade rozhodoval ako súd odvolací, proti rozhodnutiu ktorého nie je prípustný opravný prostriedok, a napriek tomu, že v konaní pred ním vyvstala sporná otázka týkajúca sa výkladu práva Európskej únie, neobrátil sa na Súdny dvor EÚ, ale rozhodol vo veci sám. Poukázala pritom na rozhodovaciu činnosť Ústavného súdu SR, konkrétne na uvedené závery vyslovené v náleze sp. zn. IV. ÚS 206/08. Krajský súd mal podľa nej prerušiť konanie podľa § 109 ods. 1 písm. c/ OSP a mal sa obrátiť na Súdny dvor EÚ s predbežnou otázkou podľa čl. 267 ods. 3 Zmluvy o fungovaní EÚ vo veci výkladu čl. 4 ods. 5 Šiestej smernice Rady č. 77/388/ EHS zo 17. mája 1977 o zosúladení právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa dani z obratu - spoločný systém dane z pridanej hodnoty, jednotný základ jej stanovenia v platnom znení, na ktorú vo svojich podaniach poukazovala, pritom doteraz riešená nebola. K odňatiu jej možnosti konať pred súdom došlo postupom krajského súdu z dôvodu nepreskúmateľnosti jeho rozhodnutia, lebo sa nevysporiadal s opakovanou námietkou o potrebe zohľadnenia znenia uvedenej smernice, podľa ktorej sa DPH nevzťahuje na platby za činnosti vykonávané notárom ako súdnym komisárom, čiže keď notár vykonáva činnosť v dedičskom konaní namiesto súdu, t. j. ako orgán verejnej moci. Napokon namietala nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ OSP) vo vzťahu k možnosti zaťažiť odmenu notára ako súdneho komisára daňou z pridanej hodnoty. Vychádzala pritom z citovaného znenia čl. 2 bod 1, čl. 4 ods. 5 Šiestej smernice. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu nie je zrejmé, prečo súdy nižšieho stupňa uvedené ustanovenia neaplikovali.

4. Ostatní dedičia sa k dovolaniu písomne nevyjadrili.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací po zistení, že dovolanie podala včas dedička na Okresnom súde Nitra 29. septembra 2014, t. j. ešte pred účinnosťou Civilného mimosporového poriadku (na konania o dedičstve sa s účinnosťou od 1. júla 2016 vzťahuje CMP) a účinnosťou CSP, skúmal jeho prípustnosť podľa Občianskeho súdneho poriadku („ďalej len OSP,“) účinného do 30. júna 2016 (§ 470 ods. 2 CSP, podľa § 396 CMP konania o dedičstve začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov). Bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti potvrdzujúcemu uzneseniu odvolacieho súdu, t. j. uzneseniu, voči ktorému prípustnosť dovolania z ustanovenia § 239 OSP nebolo možné vyvodíť.

7. Dovolaním bolo možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťal (§ 236 ods. 1 OSP).

8. V prejednávanej veci je dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu. Podľa § 239 ods. 1 OSP dovolanie bolo tiež prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa (súdu prvej inštancie), b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdneho dvoru Európskych spoločenských (§ 109 ods. 1 písm. c/), na zaujatie stanoviska. Dovolanie nebolo prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa (súdu prvej inštancie) o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/. Podľa § 239 ods. 2 OSP dovolanie bolo prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa (súdu prvej inštancie), ak a/ odvolací súd vyslovil

vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o priznaní (nepriznaní) účinkov cudziemu rozhodnutiu na území Slovenskej republiky.

9. Nakoľko v prejednávanej veci dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu má charakter potvrdzujúceho uznesenia vo vzťahu k uzneseniu súdu prvej inštancie, pričom vo svojom výroku odvolací súd prípustnosť dovolania nevyslovil, a nejde o žiaden z ďalších prípadov vymenovaných v § 239 ods. 1, 2 OSP, je nepochybné, že prípustnosť dovolania dedičky z tohto zákonného ustanovenia nebolo možné vyvodiť.

10. So zreteľom na ustanovenie § 242 ods. 1 druhá veta OSP, ktoré ukladalo dovolaciemu súdu povinnosť skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 písm. a/ až g/ OSP (účinného do 31. decembra 2014), dovolací súd sa neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 OSP, ale sa zaoberal aj otázkou, či konanie nebolo postihnuté niektorou z vymenovaných väd v tomto ustanovení. Teda, či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti byť účastníkom konania, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad absencie návrhu na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný, prípad odňatia možnosti konať pred súdom a rozhodovania vylúčeným sudcom, či konanie súdom nesprávne obsadeným. Vady uvedené v § 237 písm. a/ až e/ OSP dovolateľka nenamietala a ich existenciu nezistil ani dovolací súd, preto prípustnosť dovolania z nich nebolo možné vyvodiť.

11. Dovolaťka namietala vadu konania podľa § 237 písm. g/ OSP, t. j. nesprávne obsadenie odvolacieho súdu z dôvodu, že sa na rozhodovacej činnosti mal podieľať komunitárny sudca. Odvolací súd mal konanie prerušiť (§ 109 ods. 1 písm. c/ OSP) a obrátiť sa na Súdny dvor s predbežnou otázkou týkajúcou sa výkladu práva Európskej únie - výkladu čl. 4 ods. 5 Šiestej smernice. Keďže tak neurobil, bol nesprávne obsadený, čo založilo vadu podľa tohto ustanovenia.

12. Vnútroštátny súd nie je povinný položiť predbežnú otázku Súdnemu dvoru EÚ vždy, ak to strany (účastníci) navrhnu alebo keď sa takáto otázka v konaní (spore) vyskytne, ale len vtedy, ak dôjde k presvedčeniu, že pre jeho rozhodnutie vo veci je potrebný výklad práva EÚ, ktorý je sporný, prípadne, že je potrebné posúdiť (negatívne) platnosť právnych aktov inštitúcií, orgánov alebo úradov alebo agentúr EÚ. Súdny dvor Európskej únie teda nerieši otázky, ktorých výklad je natoľko zrejmý, že o ňom nemôže existovať rozumná pochybnosť a súd je spôsobilý ju posúdiť sám, keď má podklad v aplikácii vnútroštátneho práva, bez potreby predloženia Súdnemu dvoru EÚ ako prejudiciálnej otázky. Dovolaťka síce poukazovala na citovanú smernicu, ale zo strany súdu išlo o aplikáciu vnútroštátneho predpisu. V danom prípade pri zvýšení odmeny notára ako súdneho komisára bol aplikovaný § 23b vyhlášky č. 31/1993 Z. z. o odmenách a náhradách notárov, podľa ktorého ak je notár platiteľom dane z pridanej hodnoty, zvyšuje sa odmena a náhrady určené podľa tejto vyhlášky o daň z pridanej hodnoty, ktorú je notár povinný platiť podľa osobitného predpisu (zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty). Pri určení odmeny notára bolo možné vychádzať jednoznačne len z aplikácie ustanovení tejto vyhlášky, to znamená vrátane dane z pridanej hodnoty. Napokon odvolací súd už uznesením z 31. decembra 2008 sp. zn. 8 CoD 8/2008 - 80 zamietol návrh dedičky na prerušenie odvolacieho konania z dôvodu podania prejudiciálnej otázky na Súdny dvor ES podľa čl. 234 Zmluvy o založení ES z dôvodu, že nie je daná potreba iniciovať konanie o prejudiciálnej otázke týkajúcej sa výkladu otázky nastolenej dedičkou, keď právna úprava vo vyhláske č. 31/1993 Z. z. a v zákone č. 222/2004 Z. z. je v súlade s legislatívou EÚ a judikatúrou dvora ES.

13. Vzhľadom na uvedené bola nedôvodná námietka dedičky týkajúca sa vady uvedenej v § 237 písm. g/ OSP.

14. Dovolaťka tiež namietala vadu konania podľa § 237 písm. f/ OSP, t. j. odňatie jej možnosti konať pred súdom, keď rozhodnutie odvolacieho súdu považovala za nepreskúmateľné pre nevysporiadanie sa

s jej námietkami vo vzťahu k dôvodom, prečo nemala byť odmena notára zvýšená o DPH.

15. V súvislosti s námietkou dovolateľky o nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu je potrebné poukázať na to, že na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“

16. Uvedené stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, považuje dovolací súd za plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci. Dovolací súd dodáva, že obsah spisu nedáva žiadny podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá veta tohto stanoviska, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

17. V prejednávanej veci odvolací súd konštatoval správnosť dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie spočívajúcich v správne určenej odmene notára ako súdneho komisára vrátane DPH. Poukázal pritom aj na podrobné zdôvodnenie vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí, v ktorom vysvetlil prečo nebolo potrebné konanie prerušiť a iniciovať konanie o prejudiciálnej otázke. Preto nie je dôvodná ani námietka týkajúca sa existencie vady konania podľa § 237 písm. f/ OSP.

18. Dedička namietala aj nesprávne právne posúdenie veci vo vzťahu k navýšeniu odmeny notára o DPH (§ 241 ods. 2 písm. c/ OSP účinný do 30. júna 2016). V dovolaní, ktoré nie je procesne prípustné, nemohol však dovolací súd podrobiť napadnuté uznesenie posúdeniu z hľadiska správnosti v ňom zaujatých právnych záverov. Nesprávne právne posúdenie veci bolo síce relevantným dovolacím dôvodom v tom zmysle, že ho bolo možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní (viď § 241 ods. 2 písm. c/ OSP), samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladalo (pozri R 54/2012 a tiež ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Nešlo totiž o vadu konania uvedenú v § 237 OSP, ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 239 OSP ako zakladajúci prípustnosť dovolania. To isté sa týka aj tzv. inej vady konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

19. Vzhľadom na uvedené možno zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania nebolo možné vyvodiť z ustanovenia § 239 O. s. p., ani z ustanovenia § 237 OSP.

20. Preto najvyšší súd dovolanie dedičky ako procesne neprípustné odmietol (§ 447 písm. c/ CSP).

21. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.